

**Turun tuomiokirkko /
Mikael Agricolan patsaan edustan perusparannus**

Arkeologinen valvonta

22.-23.8.2016

FM Maija Helamaa & FT Kari Uotila

Muuritutkimus ky

TIIVISTELMÄ

Turun tuomiokirkon eteläpuolella sijaitsevan Agricolan patsaan edustalle tehtiin kivin pengerreretty kivetty tasanne, johon kuuluu syvemmälle maahan ulottuva antura sekä uusi nupukivipäällysteinen kulkureitti. Lisäksi patsaan lounaispuolelle pystytettiin valopylväs ja kaivettiin siihen johtava kaapeli. Alueella tehdyt kaivutyöt valvottiin arkeologisesti.

Kaivannoissa ei havaittu rakenteita eikä selkeitä kulttuurikerroksia, kaivuussyvyys ulottui pääsääntöisesti sekoittuneisiin täyttö- ja tasauserroksiin. Sekoittuneesta maasta esiin tulleen luut haudattiin kaivantojen pohjalle.

Kannen kuva: Kuva 1. Patsaan edustan anturakuoppa pohjasyvytydessään. Idästä, M. Helamaa 22.8.2016. MuTu116018Dg_1.

Kuva 2. Agricolan patsaan kunnostustöihin liittyvä kaivanto kokonaisuudessaan. Idästä, M. Helamaa 22.8.2016. MuTu116018Dg_2 .

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kohde Turun tuomiokirkon etelärinne, Agricolan patsaan edusta
Tutkimuksen laatu Kaivutyön arkeologinen valvonta

Peruskarttalehti Turku 104312
Sijainti ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit
N 6711083 / E 240376

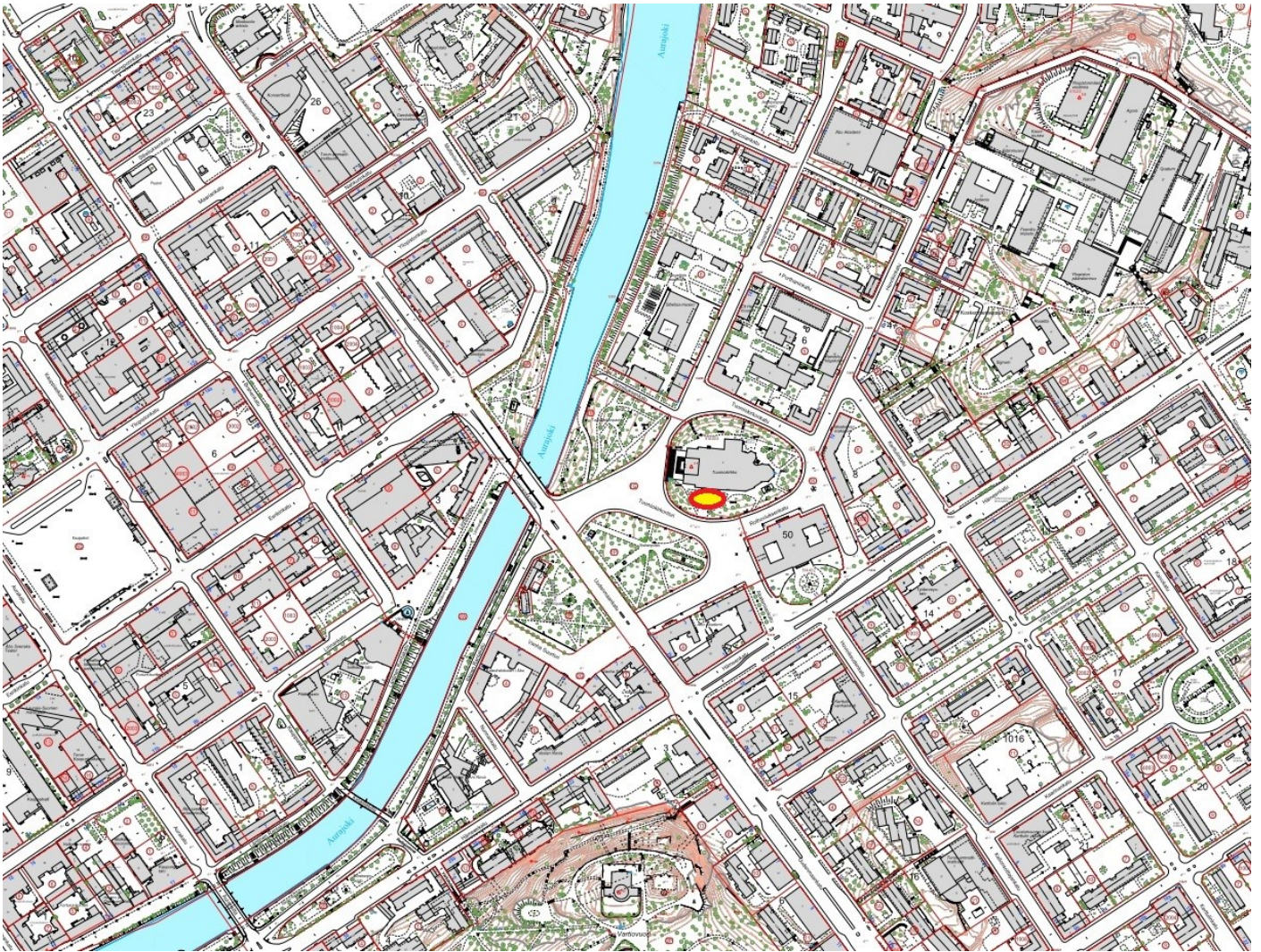
Vastuullinen johtaja FT Kari Uotila
Kenttätöet FM Maija Helamaa
Tutkimuslaitos Muuritutkimus ky
Kenttätöaika 22.-23.8.2016
Alueen pinta-ala n. 30 m²

Tilaaaja Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
Tutkimuslupa MV/123/05.04.01.02/2016 pvm. 26.07.2016

Valokuvat Muuritutkimus ky:n arkisto, MuTu116018Dg_1-3

Alkuperäinen raportti Museovirasto

KARTTAOTE

Tutkimusalue sijaitsee Turun tuomiokirkon eteläpuolella. Kartassa merkittynä punakeltaisella.
Pohjakartta Turun kaupunki (<http://opaskartta.turku.fi/ims/>)

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto
2. Havainnot

Liite: Kartta 1, yleiskartta

Kuva 3. Uudelle valaisinpylväälle puun viereen toiselta valaisimelta johtava kaapelikaivanto. Kaakosta, M. Helmaa 22.8.2016. MuTu116018Dg_3.

1. JOHDANTO

Turun tuomiokirkon eteläpuolella sijaitsevan Agricolan patsaan edustalle tehtiin kivin pengerreretty kivetty tasanne, johon kuuluu syvemmälle maahan ulottuva antura sekä uusi nupukivipäälysteinen kulku-reitti. Lisäksi patsaan lounaispuolelle pystytettiin valopylväs ja kaivettiin siihen johtava kaapeli. Alueella tehdyt kaivutyöt valvottiin arkeologisesti.

Kaivannoissa ei havaittu rakenteita eikä selkeitä kulttuurikerroksia, kaivuusyvyys ulottui pääsääntöisesti sekoittuneisiin täyttö- ja tasauskerroksiin. Patsaan edustalle kaivettu syvempi anturan perustuskuoppa ulottui sekoittuneeseen hiekkakerroksen pintaan, joka lienee sekoittunutta hautausmaata. Hiekkamaasta tuli esiin joitain ihmisluita, mutta ihmisluita sekä joitain eläinten luita oli sekoittuneena myös sekoittuneisiin täytemaakerroksiin aina lähes nurmen pintaan asti. Havaitut luut haudattiin takaisin kaivantojen pohjalle.

Patsaan ympäristön perusparannustöiden kaivuuvaihe tehtiin 22.-23.8.2016. Muuritutkimus ky:n arkeologi Maija Helamaa valvoi kaivutyöt. Työn tilaaja oli Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä. Kaivuun perustustyöt suoritti Kaivuuliike Kummala.

Kaarinassa 24.8.2016

FM Maija Helamaa FT Kari Uotila

2. HAVAINNOT

Agricolan patsaan edusta

Agricolan patsaan eteen, perustuksen juurelle etelään viettävälle rinteelle kaivettiin 2 x 4,5 metrin laajuisen kuoppa. Kuopan pohja on tasainen noin 1 metrin matkalla eteläreunalla, josta se nousee luiskana kohti pohjoisreunaa. Poikkeuksena on kuopan länsireuna, joka on kaivettu anturaa varten tasaiseksi. Kuopan luoteiskulma ulottui noin 60 cm syvyydelle nurmipinnasta ja eteläreuna noin 20-30 cm syvyydelle. Paikalla oli nurmen alla voimakkaasti tiilen ja laastipurun sekainen tasoitekerros (paksuus 20-30 cm). Tämän alta kaivannon syvemmissä osissa (itäosassa ja luoteiskulmassa) tuli sekoittunutta vaaleaa hiekkaa, jota kaivettiin koneella varovaisesti tavoitesyvyyteen. Sekä pintakerroksessa että hiekassa oli seassa ihmisen luita. Luiden seassa oli niin kallon paloja, nikamia kuin käsien ja jalkojen pieniä luita. Putkiluita ja kylkiluita oli joitain pieninä palasina.

Pengerretyn tasanteen itäpuolelle kaivettiin nupukivetylle kulkutielle perustuskaivanto. Tämä L:n muotoinen, patsaalta itään ja sitten kohti kirkon eteläseinustaa johtava kaivanto oli noin 1,5-1,6 m leveä ja syvyydeltään noin 20 cm. Polun kaivanto ulottui vain nurmen läpi tiilen ja laastin sekaiseen tasauskerrokseen, josta poimittiin muutama esiin tullut luu.

Kaivannosta esiin tulleet luut haudattiin anturan perustuskuopan pohjalle, Agricolan patsaan kulmalle.

Valaisinylväs ja kaapeli

Patsaan viereisten, kirkon eteläiselle ovelle johtavien rappusten lounaispuolelle kaivettiin pieni kaivanto valaisinylvään perustusta varten ja siitä kaapelille kaivanto läheiseen valopylvääseen. Pylvään perustus sijoittui sadevesiviemärikaivannon ja vanhan kaapelikaivannon väliin ja paikalla oli vain sekoittunutta maata. Kaapelille kaivettiin lapiolla matala (20-30 cm) kaivanto, joka ulottui vain nurmen alaiseen sekoittuneeseen multa. Kaapelikaivanto noudatteli pääosan matkasta paikalla olleen sadevesiviemäsiiputken ja vanhaan valaisimeen johtavaa kaapelikaivannon linjaa. Myös täältä sekoittuneesta pintamaasta poimitiin kaivettaessa ihmisluita, jotka haudattiin valopylvään perustuskuopan pohjalle.

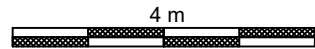
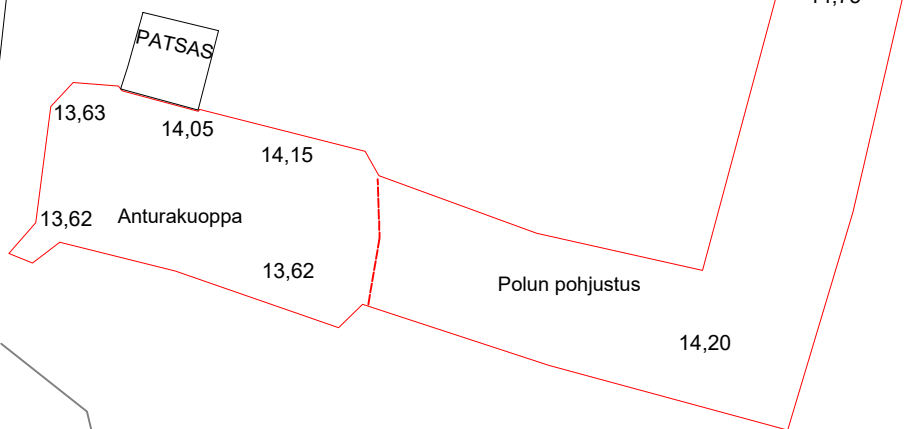
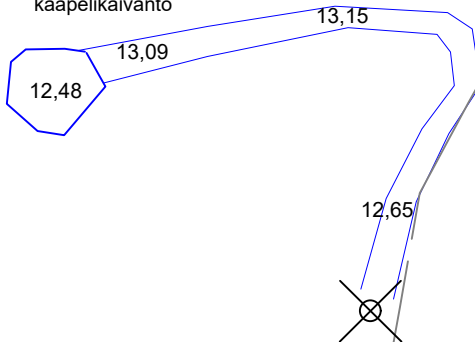
6704680
23460255

6704680
23460270

Tuomiokirkko

6704670
23460255

Valopylvään kuoppa ja
kaapelikaivanto

Turku, Tuomiokirkko, Agricolan patsas 2016	Yleiskartta Valvotut alueet, kaivantojen pohjasyvyydet	
Muuritutkimus ky	MK 1:100	
Mittausdokumentointi Maija Helamaa	Koord. ETRS-GK23 Kork. N2000	KARTTA 1
Pohjakartta: Turun kaupunki		